

Innovatörerna

För dig som är nyfiken på hur innovationer blir till. Nr 3-09



Innovatörerna
– hur gick det sen?
Söndagar 18.30
på TV8

FRÅN KRIS TILL HOPP

Det har gått drygt ett halvår sedan sex arbetsplatser runt om i Sverige fick besök av Innovatörerna för att vända kris till hopp. De flesta stod inför en ekonomiskt besvärlig situation, bland andra sportbutiken World of Sports. Kunde innovationsprofessorn Kaj Mickos och kreativitetsdoktorn Hans Björkman hjälpa dem att använda innovationskraften hos medarbetarna? I sex nya avsnitt får vi se hur det gått. Sid 5-7



2 Svenska företag var tidigt ute med att riva hierarkierna. Det bäddade för Ingenjörssamfundets satsning på att höja innovationskraften på arbetsplatserna.



4 Ingenjörerna på Google ägnar i snitt en dag i veckan åt egna projekt. Ett resultat av sådan fri tid är listan som kommer fram om man stavar fel när man googlar.



6 Hur gick det för städbolaget, sportbutiken och väverierna? Har de klarat krisen? Följ deras arbete efter att Innovatörerna varit där.



7 Klinisk forskning, garveri, och kommunal hemtjänst. Tre spännande arbetsplatser som fick hjälp i TV-serien Innovatörerna. Hur gick det sedan?



8 Hur innovativ är du och din arbetsplats? Gör testet gratis på Ingenjörssamfundets sajt. Det ger också svar på vad som fattas och vad du kan göra.



INNOVATIONSÅRET 2009 GÅR IN I SLUTFASEN

Terje Andersson blickar bakåt och tänker framåt

Initiativet till Innovationsåret 2009 var ett samverkansinitiativ. Tillsammans med andra organisationer ville Ingenjörssamfundet kraftsamla kring innovationsfrågor. Men det har inte varit helt lätt att få med andra på tåget, även om det finns många som jobbar med innovationer.

– Många är upptagna med vad de själva håller på med, berättar Terje Andersson, vd på Ingenjörssamfundet.

MEDVETENHET OM INNOVATIONSFRÅGOR Den ekonomiska krisen har också fått till följd att många riktar fokus åt andra håll. Men Terje Andersson och staben på Ingenjörssamfundet jobbar oförtrutet vidare, och Terje vill hellre blicka framåt och summera det som varit positivt.

– Det finns en medvetenhet om vad vi har gjort, exempelvis satsningen på TV-serien Innovatörerna. Det finns flera företag som vill jobba tillsammans med oss kring de här frågorna. Och inte minst börjar innovationsfrågor bli synligare i media.

ANNAT PERSPEKTIV PÅ INNOVATIONSFRÅGOR Varför är det viktigt att Ingenjörssamfundet engagerar sig i dessa frågor?

Terje Andersson nämner för det första historik och tradition. Ingenjörssamfundet har alltid jobbat med vad som förut kallades uppfinnarfrågor. Bland annat med Finn upp som är en pedagogisk modell för kreativitet och uppfinnande i skolan.

– Det andra är vårt fokus på frågor som ingen annan drev, nämligen innovationer på arbetsplatserna, förklarar han.

I allmänhet har man fokus på forskning, nyföretagande och administration.

– Men det finns också fyra miljoner arbetstagare som har potential, möjligheter och förutsättningar. Det är det sällan någon som pratar om, menar Terje Andersson.

På Ingenjörssamfundet kände man alltså att det fattades en bit av innovationskakan.

OMFATTANDE SATSNING Ingenjörssamfundet har satsat helhjärtat på Innovationsåret med TV-serie, tidningsbilagor, omfattande annonsering i teknisk press och förbundspress som medlemmarna läser, samt en webbaserad verktygslåda med bl a ett test för att identifiera arbetsplatsens innovationsförmåga.

Och satsningen gör man för att det är nödvändigt med ett bättre innovationsklimat.

– På ett nationellt plan är det viktigt att hitta vad vi i Sverige är bra på och vad vi kan konkurrera med. Historiskt har vi haft välutbildad arbetskraft och varit duktiga på kvalitet, men det är vi nu inte ensamma om. Vi kan inte längre glida på det svenska kvalitetsbegreppet.

Terje Andersson pekar också på andra faktorer som vi i Sverige traditionellt har varit bra på, nämligen produktivitet, utnyttjande, mindre hierarkiska organisationer och en väl fungerande arbetsmarknad. Det är sådana man kan bygga ett bra innovationsklimat på.

BLICKA FRAMÅT Nu står uppföljningen av TV-serien Innovatörerna för dörren med start 8 november på TV8.

– Vi vill också kunna erbjuda utbyggda tjänster på webben och konsultverksamhet kompletterat med praktiskt stöd.

En utveckling av innovationsarbetet blir att titta närmare på ledarskap och hur det påverkar kreativitet och innovation. Efter det blir det aktuellt att gå vidare med hur organisationens struktur påverkar innovationsklimatet. För någonstans är det ju faktiskt så att saker och ting hänger ihop: skapa utrymme för, ta vara på och gör något av idéerna. En enkel ekvation – åtminstone i teorin. ■

Ingenjörssamfundet

Ingenjörssamfundet, Box 5247, 102 45 Stockholm. Telefon 08-663 57 50.
E-post: info@ingenjörssamfundet.se www.ingenjörssamfundet.se

Innovatörerna är en tidning från Ingenjörssamfundet. Ansvarig utgivare: Terje Andersson.
Redaktör: Helena Thorén, Axla Information. Grafisk form: Krut Reklam AB. Upplagga: 50 500 ex.

Ingenjörssamfundets satsningar under INNOVATIONS- ÅRET 2009

Innovationsåret har följts av en rad satsningar från Ingenjörssamfundet. Bland dem TV-serien Innovatörerna och framtagande av en webbaserad verktygslåda för innovationsarbete, här följer en sammanställning:

TV-SERIEN INNOVATÖRERNA

HUVUDDAKTÖRER: de anställda på sex olika arbetsplatser i kris.

LEDSAGARE: innovationsprofessorn Kaj Mickos och kreativitetsdoktorn Hans Björkman.

IDÉ: företagen hjälper sig själva genom att ta vara på kreativitet och idéer bland de anställda och kunderna.

FÖRSTA AVSNITTEN sändes i mars 2009. Uppföljning nu i höst med start den 8 november, klockan 18.30 på TV8.

KOMMENTAR AV TERJE ANDERSSON: – Tanken var att TV-programmet skulle vara megafonen. Vi har via TV-serien försökt skapa intresse och leda in till testet på vår hemsida för att identifiera svagheter och sedan gå vidare i verktygslådan för att utveckla sig.

VERKTYGSLÅDAN FÖR INNOVATIONER

IDÉ: arbetades fram i samband med TV-serien. Ger möjlighet att identifiera hinder och innovationsförmåga hos såväl den enskilde arbetstagaren som arbetsplatsen. Går i korthet ut på att besvara följande:

- Hur innovativ du är.
- Hur innovativ du kan vara på din arbetsplats.
- Hur väl din arbetsplats tar vara på din innovativa förmåga.

KOMMENTAR AV TERJE ANDERSSON: – Varken testet eller verktygslådan är något mål i sig utan målet är utveckling av innovationsförmågan.

TIDNINGSBILAGAN INNOVATÖRERNA

UTGIVNING: kommer i tre nummer under 2009.

HUVUDDTEMA: TV-serien Innovatörerna, hur kreativiteten kan släppas lös.

DISTRIBUTION: bilaga i Metro Teknik.

ANNONSERING

ANNONSERING: i teknisk press och fackförbundspress där Ingenjörssamfundets medlemmar verkar.

SAMVERKAN

IDÉ: att samverka med organisationer av olika slag för att höja den kreativa temperaturen i Sverige.

RESULTAT: Ingenjörssamfundets varumärke är stärkt, innovationsfrågor finns på dagordningen, flera samarbetspartners har sökt sig till Ingenjörssamfundet.

KOMMENTAR AV TERJE ANDERSSON: – Även om det är trist att inte fler anslöt sig till initiativet ser vi det inte som ett hinder, vi gör det ändå. Man får hela tiden se vad man kan göra och se till att saker och ting händer.



TITTA PÅ INNOVATÖRERNA – hur gick det sen?

Följ det spännande arbetet i Innovatörerna.
Söndagar kl 18.30 på tv8.

AVSNITT 1: SERVUM
Söndagen den 8/11, kl 18.30

AVSNITT 2: WORLD OF SPORTS
Söndagen den 15/11, kl 18.30

AVSNITT 3: F.O.V. FABRICS
Söndagen den 22/11, kl 18.30

AVSNITT 4: KAROLINSKA TRIAL ALLIANCE
Söndagen den 29/11, kl 18.30

AVSNITT 5: ELMO LEATHER
Söndagen den 6/12, kl 18.30

AVSNITT 6: HEMTJÄNSTEN I BENGTSFORS KOMMUN
Söndagen den 13/12, kl 18.30

REPRISER
Måndagar kl 10.30 samt
kl 15.25. Lördagar kl 10.30

Strategi och politik för innovationer på många håll

Aktörerna är många, viljan är stor. Många inser vikten av att tänka och skapa nytt. Ingenjörssamfundet är således inte den enda organisationen som vill förbättra innovationsklimatet.

TEXT NILS PETTERSSON

EUROPEISKA ÅRET FÖR KREATIVITET OCH INNOVATION

EU har utropat innevarande år till det "Europeiska året för kreativitet och innovation". Samordnare är EU-kommissionen.

Målet är att öka kunskapen om vikten av kreativitet och innovation för den personliga, sociala och ekonomiska utvecklingen. En tanke är också att sprida goda lösningar, uppmuntra till utbildning och forskning och främja en politisk debatt om dessa frågor.

Det är en bred satsning som gäller snart sagt alla samhällsområden från kultur, skogsbruk till ekonomi och IT/kommunikation.

INNOVATION FÖR TILLVÄXT

IVA, Ingenjörsvetenskapsakademien, står bakom ett projekt som ska ta fram en strategi som kan stärka landets förmåga att omsätta kunskap till nya produkter och tjänster.

Utifrån befintliga analyser kommer projektet "att utifrån befintliga analyser se över vilka konkreta åtgärder som behöver vidtas för att skapa ett mer gynnsamt innovationsklimat i Sverige och som får fler företag att växa."

Projektet genomförs med stöd av Vinnova, Svenskt Näringsliv och Tillväxtverket.

UNIVERSITETEN

Flera universitet och lärosäten har eller ska hålla konferenser om innovation, bland annat Lunds Universitet som enligt egen utsago stått värd för "Sveriges största innovationskonferens". Region Skåne är den största bidragsgivaren. Konferensen är egentligen en uppgraderad variant av ett arrangemang som brukar hållas i Göteborg.

Ett fyrtiotal forskare och tänkare deltog. Av dem flera internationella namn. En tanke med konferensen var just att den skulle nå ut internationellt.

SÅ DÄR HÅLLER DET PÅ Innovationer är på modet, skulle man kunna säga. Frågan blir alltså vad som utskiljer Ingenjörssamfundet från andra som arbetar för ett bättre innovationsklimat. Svaret är perspektivet, medan det nästan alltid är ett forskningsperspektiv och ganska storslagna visioner om forskningsframsteg och så har Ingenjörssamfundet det perspektiv som Terje Andersson berättar om i intervjun här i tidningen men som saknas nästan överallt annars, nämligen den samlade innovationskraften hos Sveriges fyra miljoner arbetstagare.

Det är just den kraften som TV-serien Innovatörerna pekar på och som parallellt med forskningen också måste ges möjligheter. ■



TITTA PÅ INNOVATÖRERNA – hur gick det sen?

Start söndagen den 8 november kl 18.30 på TV8.



Övre raden: Europeiska året för kreativitet och innovation 2009. EU:s ambassadör för året är Karlheinz Brandenburg, professor och forskare från Fraunhofer i Tyskland med cirka 25 patent inom IT.

Mellanraden: Innovation för tillväxt, ett projekt som drivs av Ingenjörsvetenskapsakademien med stöd av Vinnova, Svenskt Näringsliv och Tillväxtverket. Bild: Pär Rönnerberg, IVA-aktuell.

Nedre raden: Innovation in mind, en konferens på Lunds universitet. Bild: Gunnar Menander.



”Kortsiktigt tänkande dödar, men de företag som ser det långsiktiga värdet av nya initiativ får bra utdelning.”

DARIUSH GHATAN, VD PÅ INNOVATIONSSPECIALISTEN GOOGOL

Innovativa företag växer dubbelt så snabbt

Ett företags framtid beror på hur väl det lyckas fånga upp nya idéer och förverkliga innovationer. Det vet man på Googol som hjälper företag att skapa en tydlig struktur för innovation. För bäst resultat ska alla medarbetare förstå hur de kan bidra.

TEXT EVA ANNELL BILD JAN SANDQVIST / FLAMEBOY.SE

Innovation är livsviktigt för företag. Det gäller att ständigt förbättra sitt erbjudande, hitta kunder i nya sammanhang och vässa produktionsprocessen. Våga tänka om och göra nytt. De som inte utvecklas blir snart omsprungna. Dariush Ghatan är vd på det svenska företaget Googol som hjälper företag att bli mer innovativa. Han är en medryckande person med stor energi och han vet vad som krävs för att lyckas.

– Det måste finnas en tydlig struktur för hur företaget tar hand om innovationer och en särskild grupp som ansvarar för innovationsarbetet. En engagerad ledning

är minst lika viktig. Alla medarbetare ska känna att deras idéer är värdefulla och veta vart de ska vända sig med dem.

I GOOGOLS REGELBUNDNA undersökningar av svenska börsbolag är det uppenbart att innovationsklimatet spelar stor roll.

– Bolag med en tydlig innovationsstrategi har en tillväxttakt som är mer än dubbelt så hög som andra, säger Dariush Ghatan.

Men för maximalt utfall krävs inte bara en struktur för innovation, de anställda måste också veta och uppleva att den finns. Kombinationen får verkligen saker att hända!

– De företag som både har en tydlig innovationsstruktur och har kommunicerat den väl till de anställda har en tillväxttakt som är sju – åtta gånger högre!

Googol ser att företagets syn på innovation också påverkar mjuka värden. Att driva innovationsprocesser på ett strukturerat sätt ger till exempel lägre sjukfrånvaro.

Kreativitet föds bäst i ett öppet klimat, där det är okej att misslyckas och ingen säger ”Vad var det jag sa?”. Alla initiativ är inte hållbara, men med tiden ser man vilka som har växtkraft. Det gäller att ha uthållighet i form av både tid och pengar. ■

GOOGLE DRIVS AV TUSENTALS IDÉER

På Google – företaget bakom sökmotorn – får ingenjörerna ägna en femtedel av sin tid till att tänka fritt och nytt. Google fångar också systematiskt upp idéer av sina kunder, miljontals internetanvändare.

TEXT EVA ANNELL BILD GOOGLE



...Ordet är väldigt fritt och många ger synpunkter, inte bara ingenjörerna. Vi är ju alla beroende av att programmen funkar och det tvingar fram innovation... STINA HONKAMAA, VD GOOGLE SVERIGE



SERGE LACHAPELLE, INGENJÖR OCH PRODUKT-CHEF PÅ GOOGLE SVERIGE

en snöbollseffekt när fler och fler kollegor vill vara med i ett projekt, säger Serge Lachapelle.

Listan med förslag när du stavar fel i googlandet är exempel på en funktion som kommer ur ett 20%-projekt. Ett annat är att du måste kunna lösa ett enkelt matematiskt problem innan du får skicka mejl på fredagskvällar. Kanske någon googleingenjör som skickat ett pinsamt mejl efter några öl mån tro?

GOOGLE VÄXER och bland tjänsterna finns nu gratis översättningar, kartor, e-postprogram och videokonferenser. Som princip ges allt initialt ut i ”betaversion”, halvfärdigt.

– Det ger input från internetanvändare i hela världen om hur vi kan utveckla produkterna, säger Sverigechefen Stina Honkamäa.

Produkterna testas också grundligt internt och Dog Food är ett begrepp på Google. De 20000 anställda får äta sin egen hundmat – alltid använda Googles program för videokonferens, ordbehandling, e-post och annat i arbetet.

– Ordet är väldigt fritt och många ger synpunkter, inte bara ingenjörerna. Vi är ju alla beroende av att programmen funkar och det tvingar fram innovation, säger Stina Honkamäa. ■

länkar till. Det gör att bara relevanta sidor visas, säger Serge Lachapelle, ingenjör och produktchef på Google Sverige.

GOOGLE HAR ANSTÄLLDA i cirka 35 länder och utveckling sker överallt. Varje ingenjör får ägna 20% av sin arbetstid till ett eget projekt, något som inte är i huvudfokus.

– Det finns inget krav på lönsamhet, huvudsaken är att du lär dig något. Men vissa frön utvecklas till något väldigt bra. Och det blir

Kreativitet ger jobb!

TEXT EVA ANNELL

Är du duktig på att hitta nya lösningar? Har du ofta en kreativ roll i projekt? Grattis! Då har du ett stort försprång när företag ska anställa eller lyfta medarbetare till högre befattningar.

Kreativa, initiativrika och självgående medarbetare efterfrågas alltid och egenskaperna kan bli allt hetare.

– FÖRETAGEN HAR KRAV på sig från sina kunder att ständigt leverera nya lösningar och de behöver innovativa krafter, säger Jens Nordquist, chef för rekryteringen på bemannings- och rekryteringsföretaget Academic Work, som förmedlar jobb inom bland annat teknik, ekonomi och marknad.

– Kreativitet är extra viktigt för vissa uppgifter, som utveckling av IT-system, eller konstruktion där man ofta stöter på problem som måste lösas på nya sätt. Projektledare är ett annat jobb där allt kan hända, säger Jens Nordquist.

NÄR ACADEMIC WORK synar arbetssökandes CV:n är det ett plus att ha deltagit i utvecklingsprojekt, gärna som den som stod för idéer och nytänk. Då ligger man bra till för att få komma på intervju.

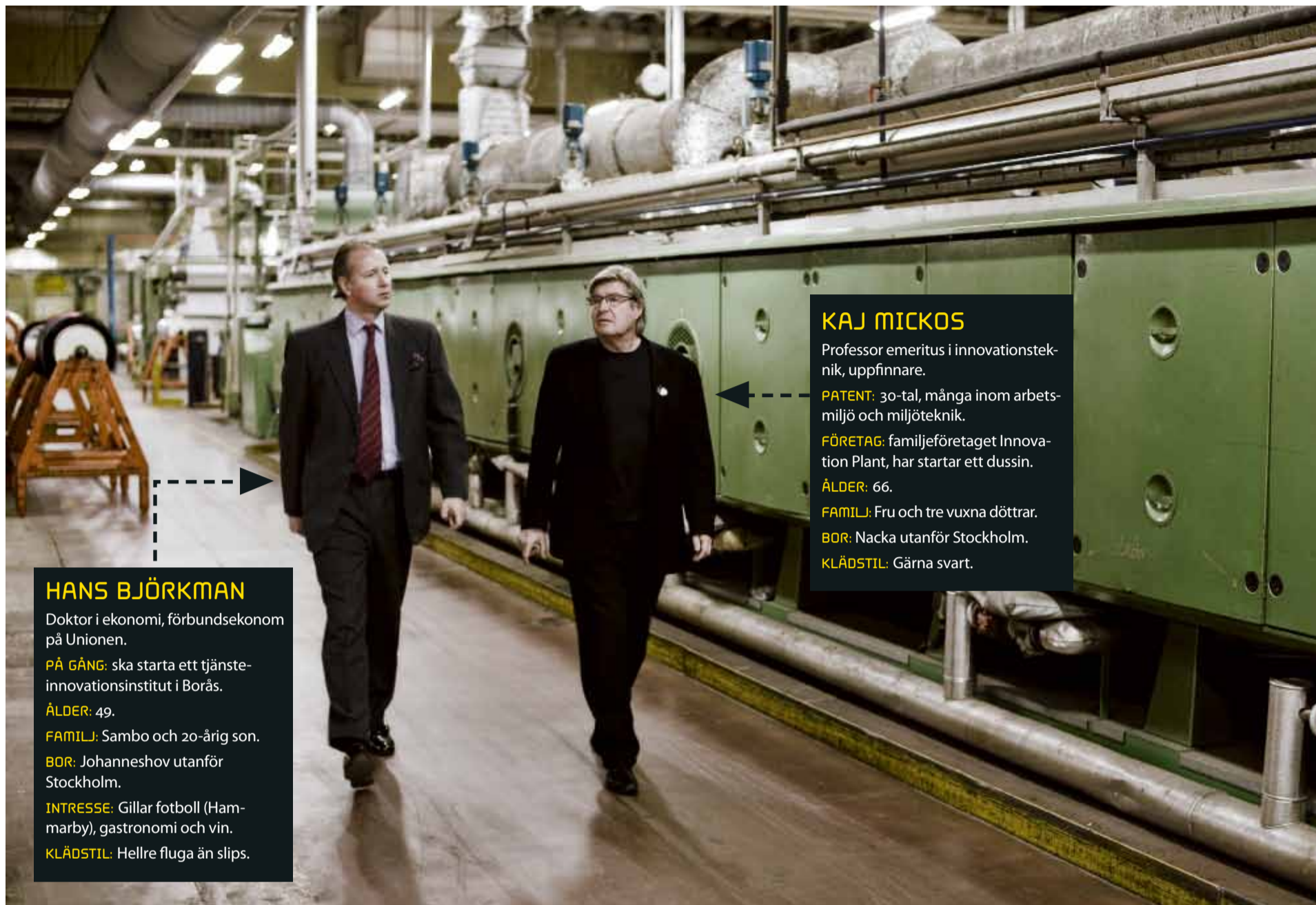
– Om kandidaterna träffar en rekryterare kan de få ge konkreta exempel på situationer där de haft en kreativ roll, beskriva hur de tog sig an uppgiften och hur resultatet blev. Då kan även nykläckta akademiker glänsa, eftersom många utbildningar numera har ett stort inslag av problemlösning och projektarbete.

– Välutbildade åttiotialister är vana vid att lösa uppgifter i grupp och i projektform. De passar därför ofta bra i innovativa företag och brukar se dem som spännande och attraktiva arbetsgivare! ■



JENS NORDQUIST, ACADEMIC WORK

”Välutbildade åttiotialister är vana vid att lösa uppgifter i grupp och i projektform. De passar därför ofta bra i innovativa företag och brukar se dem som spännande och attraktiva arbetsgivare!”



HANS BJÖRKMAN

Doktor i ekonomi, förbundsekonom på Unionen.

PÅ GÅNG: ska starta ett tjänstinnovationsinstitut i Borås.

ÅLDER: 49.

FAMILJ: Sambo och 20-årig son.

BOR: Johanneshov utanför Stockholm.

INTRESSE: Gillar fotboll (Hammarby), gastronomi och vin.

KLÄDSTIL: Hellre fluga än slips.

KAJ MICKOS

Professor emeritus i innovationsteknik, uppfinnare.

PATENT: 30-tal, många inom arbetsmiljö och miljöteknik.

FÖRETAG: familjeföretaget Innovation Plant, har startat ett dussin.

ÅLDER: 66.

FAMILJ: Fru och tre vuxna döttrar.

BOR: Nacka utanför Stockholm.

KLÄDSTIL: Gärna svart.

FRÅN KRIS TILL HOPP

En innovationsresa genom ett vårvintrigt Sverige med uppdrag att vända kris till hopp på sex helt olika arbetsplatser. Det var konceptet för TV-serien *Innovatörerna* i våras. Männerna som skulle assistera medarbetarna var kreativitetsdoktorn Hans Björkman och innovationsprofessorn Kaj Mickos.

TEXT HELENA THORÉN BILD DENNIS ERSÖZ

Grundtesen för TV-serien *Innovatörerna* är att alla människor är kreativa och om medarbetares idéer tas tillvara så att de leder till innovationer kan man med egen kraft vända en kris till ett hopp. Var och en av de arbetsplatser som *Innovatörerna* besökte var i en kris av något slag. Hos de flesta med ekonomiska förtecken, men inte alltid.

I sådana lägen finns det minst två vägar att gå. En är rekonstruktion av verksamheten där fokus ligger på att få ordning på balans- och resultaträkningen. En annan är att finna nya marknader, kunder, produkter och att samla all kraft och engagemang som finns i verksamheten. Oftast behöver man gå båda vägarna.

– Vi arbetade mycket med den mänskliga kapaciteten och det räckte inte överallt, erkänner kreativitetsdoktorn Hans Björkman. Vårt bidrag var att vända på resonemang och tankar i sammanhang där de var tyngda av neddragningar. Då vågade de tänka nytt och se framåt igen.

TRE DAGAR – RÄCKER DET? Hans Björkman reste tillsammans med innovationsprofessorn Kaj Mickos till sex arbetsplatser i Sverige under de första månaderna i år. På varje plats skulle de vända kris till hopp på tre ynka dagar. Var det möjligt?

– Det är för kort tid egentligen. Vi hade velat engagera fler människor i företaget, till exempel på städ-bolaget Servum, svarar Kaj Mickos.

Minst en vecka och uppföljning hela tiden. De behöver påfyllning av energi, stöd och mentorskap. Då kan de bygga en stadigt pågående process.

Nu har det gått drygt ett halvår sedan *Innovatörerna* knackade på. När TV-teamet reste runt på nytt för att se hur det gått möttes de både av glädjescener och tappade sugår. Några har fått skruv på verksamheten, andra har fortfarande problem.

”När TV-teamet reste runt på nytt för att se hur det gått möttes de både av glädjescener och tappade sugår. Några har fått skruv på verksamheten, andra har fortfarande problem.”

RÄTT TIDPUNKT Det är känt att innovativa företag lättare kan komma ut ur svackor som vinnare. När man läser böcker om innovativa arbetsmiljöer lyfts nyckelfaktorer som tid för att utveckla idéer och utrymme för att ta risker, fram som centrala. Är det då rätt tid att gå in i verksamheter som har kniven på strupen?

– Timing har betydelse. Om krisen är för djup finns ingen kraft kvar för att kunna se framåt, tänker Kaj Mickos. Sportbutiken World of Sports var mycket nära stupet.

– I kris är man inte som mest kreativ, men desto mer kraftfull i att få innovationerna att hända, säger Hans Björkman. Vi ville hitta idéer som inte var kapitalkrävande utan istället byggde på metoder, arbetssätt och kunskap som de redan hade.

Det skulle visa sig att på alla arbetsplatser, från den minsta med bara två anställda till den största med hundratals medarbetare, fanns en innovationskraft bland personalen bara de fick chansen att visa den. I uppföljningsprogrammet som visas på TV8 med premiär på söndag den 8 november, får vi se hur väl den kraften har tagits om hand. ■



TITTA PÅ INNOVATÖRERNA – hur gick det sen?

Följ det spännande arbetet i *Innovatörerna*.
Söndagar kl 18.30 på tv8.

AVSNITT 1: SERVUM
Söndagen den 8/11, kl 18.30

AVSNITT 2: WORLD OF SPORTS
Söndagen den 15/11, kl 18.30

AVSNITT 3: F.O.U. FABRICS
Söndagen den 22/11, kl 18.30

AVSNITT 4: KAROLINSKA TRIAL ALLIANCE
Söndagen den 29/11, kl 18.30

AVSNITT 5: ELMO LEATHER
Söndagen den 6/12, kl 18.30

AVSNITT 6: HEMTJÄNSTEN I BENGTSFORS KOMMUN
Söndagen den 13/12, kl 18.30

REPRISER
Måndagar kl 10.30 samt
kl 15.25. Lördagar kl 10.30

AVSNITT 1: 8 NOVEMBER KL 18.30 PÅ TV8

GRYNINGSLJUS ÖVER STÄDBOLAG

Städbranschen i Sverige har goda framtidsutsikter, och i år har branschen en hausse efter att ROT-avdraget gjort det förmånligt för privatpersoner att anlita städhjälp. Kan **städbolaget Servum** dra nytta av det? Och räcker det för att rädda jobben?



BILD MARIO RONGTONE

I BÖRJAN AV ÅRET var det ekonomiska läget kärvt på städbolaget Servum i Nyköping. De har mist flera stora upphandlingar till konkurrenter och varit tvungna att varsla personal.

Samma dag som Innovatörerna knackar på måste en av de senast anställda gå. För att det inte ska behöva bli fler måste bolaget snabbt slå in på nya spår. Bland gasellföretag i Sverige finns några städbolag så utsikterna är goda.

– Det har drällt in hemstädningar. Bland barnfamiljer har det blivit väldigt populärt, särskilt på torsdagar och fredagar, berättar städaren Tina Johansson.

Har det vägt upp de stora kontraktet ni miste?

– Kanske inte alltihop, men jag tror att vi är på god väg. TV-inspel-

ningen av Innovatörerna var en kick, svarar Tina Johansson.

MOPPEN TINA Hon har arbetat som städare på Servum sedan 1991. I flera år har hon haft en idé om att utveckla golvmoppen de använder, men inte yppat den för någon.

– Nu hade jag chansen att berätta om den, men jag trodde inte att det kunde leda till en innovation, skratrar Tina Johansson ödmjukt.

Under Innovatörernas tredagarsbesök utvecklades hennes idé till innovationen Tinas mopp. Med stöd från Almi har Tina därefter fortsatt att utveckla moppen.

– Jag sköter det här på egen hand. Jag har fått kontakt med en klurig uppfinnare, Nisse Svensson i Vagnhärad, som hjälper mig att ta

fram en prototyp, fortsätter Tina Johansson.

Allt kostar pengar, även för en nybliven innovatör och därför har hon sökt medel ur en fond. För flera steg återstår innan försäljningen kan starta.

”SE OSS PÅ TV8” På Servum kom man under de tre dagarna fram med flera uppslag för att hitta nya marknader. En var nya hushållsnära tjänster och en annan var visningsstädningar för mäklarfirmer. Har de kunnat utveckla de idéerna?

Ett är säkert, de är stolta över att vara med i TV-serien. På ryggen på deras nya t-shirts står ” Servum – nyare städbolag. Se oss på TV8”. Det tycker jag att du ska göra. ■

”Deras bästa chans är det nya spåret de slog in på under inspelningen. Det är också rätt för de anställda som får mer omväxlande arbetsuppgifter. De trivs bättre. Servum var det tydligaste exemplet på att det är viktigt att diskutera verkligheten och sedan tänka ut nya idéer. Tinas mopp är så slående för hon bar på den idén under lång tid utan att tro tillräckligt starkt på den. Det ska bli kul att se om hon kommit någonvar.”

HANS BJÖRKMAN OCH KAJ MICKOS

AVSNITT 2: 15 NOVEMBER KL 18.30 PÅ TV8

SPORTBUTIK PÅ UPPGÅNG ELLER FALL?

I ett av Stockholms många affärscentrum ligger **sportbutiken World of Sports**. Den har funnits i två år och säljer sportprodukter för innebandy, handboll, fotboll och basket. Mer än hälften av försäljningen går till klubbar. Men de säljer för lite när Innovatörerna hälsar på.



BILD JANNE DANIELSSON

SPORTBUTIKEN WORLD OF SPORTS har ekonomiska bekymmer. Den enda större klubben de har kontrakt med är Bollstanäs SK. Det avtalet går ut vid årsskiftet.

– Avtalet var inte så bra skrivet. Det genererade inte vinstpengar och vi tecknar inte ett nytt. Hårdvara – typ klubbor, bollar och sådant – för innebandy och handboll kanske de fortsätter att handla av oss, berättar Olle Stövander, en av två anställda som är kvar i butiken.

När Innovatörerna kom till World of Sports hade butiken ett par månader på sig att rädda situationen. Månadsresultatet i juni måste vara positivt annars skulle det inte hålla.

– Ekonomin är fortfarande ett hot. Jag förhandlade om hyreskontraktet. Vi har halverat hyran och

hyresskulden är avskriven. Det är skönt, men vi har ändå för stor kostnadskostym, menar Olle Stövander.

SPORTLABB I BUTIKEN En idé som föddes under programmet var att göra om butiken till ett sportlabb där elitidrottare skulle kunna testa utrustning. I butiken fanns redan ett testutrymme för innebandy. Fotbollslegenden Bosse Andersson som kom på besök under inspelningen var klart positiv till ett labb för fotbollsspelare.

– Vi vågade inte chansa. Vi hade inte pengar att satsa på en testutrustning, berättar Olle Stövander.

De har hög kompetens inom idrotter de skulle kunna ha labb för. Daniel Dalbjer, anställd i butiken, är innebandyspelare på elitnivå. På

timanställning finns duktiga handbolls- och fotbollsspelare.

KÄNDA IDROTTSPROFILER Flera av delägarna i sportbutiken är kända idrottsprofiler som handbollsspelaren Staffan Olsson och fotbollsspelaren Johan Mjällby. Har ni använt dem i marknadsföringen?

– Det är nackdel att vi inte har gjort det. Vi har inte tänkt på det. Vi borde ha utnyttjat dem. Väldigt många av våra kunder är unga, 12–16 år. Staffan och Johan är förebilder för dem, svarar Olle Stövander.

Det står fortfarande och väger för sportbutiken. De behöver teckna fler samarbetsavtal med klubbar. Vi får se hur det har gått när TV-teamet återvänder ett halvår efter inspelningen. ■

”Vi såg direkt att här behövdes balans mellan kostnader och intäkter. En utväg var att titta på lokal-kostnaden, en annan att teckna kontrakt med ännu fler stora klubbar. Krisen var mycket djup och då är det svårt att ta till sig idéer. Å andra sidan var idéerna klockrena. Om de tog till sig kunde de rädda verksamheten. Det blir spännande att se om de gjort sportbutiken mer attraktiv.”

HANS BJÖRKMAN OCH KAJ MICKOS

AVSNITT 3: 22 NOVEMBER KL 18.30 PÅ TV8

FLEST PRODUKT-INNOVATIONER

För arton år sedan uppfanns tyget till airbagen av **väveriet F.O.V. Fabrics** i Borås. Sedan dess har det tyget varit väveriets flaggskepp. Kan Innovatörerna hjälpa till att hitta efterföljaren?



BILD DENNIS ERSÖZ

DE KAN PRODUCERA mycket starka, vattentäta och eldtåliga väver, som används i airbagar i bilar. Redan 2004 började F.O.V. Fabrics bli mindre beroende av biltillverkare. Förra hösten gick luften ur fordonsindustrin. Kan de använda tygerna i nya sammanhang?

Bolaget har sedan länge en utvecklingsavdelning där ingenjörer och innovatörer driver produktutveckling. De samlas när övningarna inför TV-kamerorna ska starta.

Konceptet bakom TV-serien bygger på att alla medarbetare på arbetsplatsen kan bidra till nya innovationer.

INNOVATIONSYRA Mötet leder till samtal som tidigare aldrig förts och ger flest idéer till produktinnovationer i hela TV-serien. Många av dem kan resultera i nya produkter.

– Det var både på gott och ont, tycker Fredrik Johansson, affärsutvecklare och delägare. Efter att Innovatörerna var här tog vi över kunder och produkter från ett norskt och ett finskt företag. Vi har varit hårt belastade av det.

Fredrik Johansson har ändå hunnit tittat på flera av idéerna. En idé som de under vårens program visade stort intresse för var odlingsrör. I torra områden, till och med

öknar, skulle den vattentäta väven kunna användas för odlingar. Frågan var om det fanns en kommersiell potential i idén.

Ett annat spännande spår var att använda textil i betongindustrin. Kontakter togs under inspelningsdagarna med Cement- och betongindustrier, CBI, om samarbete. Utöver de två idéerna kom man på förslag där väv kan användas till wireskydd, MC-airbag, carport, portabel grill och mycket annat. TV-teamet åkte tillbaka till Borås för att se hur det gått. ■

”Vi såg ingen tydlig förändring. Det verkade bli en engångsföreteelse och det kan ge besvikelse bland de som var med. Det är en ledningsfråga. Under de tre dagarna fick de riktigt bra idéer. Forskningsprojektet kom till stånd på grund av Innovatörerna och kan bli något. Odlingsröret hade stor potential och var inte känt sedan tidigare.”

HANS BJÖRKMAN OCH KAJ MICKOS

AVSNITT 4: 29 NOVEMBER KL 18.30 PÅ TV8

FLER SVENSKA FÖRSÖKSPERSONER

Utan Innovatörerna hade personalen på **Karolinska Trial Alliance** inte arrangerat evenemang i centrala Stockholm för att locka nya försökspersoner till verksamheten. De har nu fått kvitto på att de kan och är kreativa.



BILD DENNIS ERSÖZ

KAROLINSKA TRIAL ALLIANCE, KTA, utför kliniska prövningar av läkemedel, medicinsk utrustning och diagnostik. Den är efterfrågad, men de saknade tillräckligt många försökspersoner när Innovatörerna kom på besök.

– Efter TV-inspelningen har vi dubblat antalet försökspersoner. Vi har vänt oss utåt till allmänheten och förklarat varför det är viktigt att få nya mediciner utprovade i Sverige, svarar Lena Franzén, teamledare.

I maj arrangerade KTA en dag för allmänheten i Kungsträdgården i Stockholm. Där gick ett 50-tal försökspersoner omkring och svarade på frågor om hur det är att delta i kliniska prövningar. Besökare kunde anmäla intresse i deras register för

att själva delta i prövningar.

Det gav resultat och blodad tand. I november har de ett nytt event. Denna gång på Centralen i Stockholm. Vad har innovationsresan inneburit för er som deltog?

– Vi har fått ett kvitto på att vi är kreativa. Vi hade inte ställt oss i Kungsträdgården om vi inte varit med i TV8, erkänner Lena Franzén. Vi har förstått att det är viktigt att möta allmänheten och förklara varför man ska hjälpa till genom att delta i tester.

– Under inspelningen brainstormade man om en droppställning på avdelningen. Den var lite otymplig. Har ni gått vidare med den idén?

– Den är fortfarande på kartan. Allt jag kan säga idag är att vi har hit-

tat en arbetsstruktur för att utveckla idén som gör den lättare att använda, avslöjar Lena Franzén.

VINNANDE ALLIANSER En annan effekt av Innovatörerna är att KTA börjat bygga allianser.

– Vi har sett att det är win-win-situationer. PRO vill få kliniskt prövade preparat, diagnos och utrustning på deras åldersgrupper och Diabetesförbundet vill få bättre behandlingsmetoder för sina medlemmar, förklarar Lena Franzén.

I programmet föreslog experterna att sjukhusmiljön skulle byggas bort. Har ni gjort det?

– Vi har valt att behålla det som det är. Sjukhusmiljön ger trygghet, svarar Lena Franzén. ■

”Det var speciellt med KTA för där vände vi en motvillig medverkan till ”kolla jag är innovatör”. De tänkte på att de var innovativa. Här fanns en stark självkänsla i gruppen. Det skilde sig från de andra arbetsplatserna. Företaget går bra. Deras problem var att de behövde ett större register över försökspersoner. Vi satte höga mål för det, så det ska bli intressant att se hur det har gått.

HANS BJÖRKMAN OCH KAJ MICKOS

AVSNITT 5: 6 DECEMBER KL 18.30 PÅ TV8

GARVERIET SOM KLARADE STÅLBADET

Garveriet Elmo Leather gick igenom konkurs och rekonstruerades. Allt inom en månad och precis före inspelningen av Innovatörerna. De var mitt i en besvärlig process. Läge för konsulter? Knappast.



BILD DENNIS ERSÖZ

INNOVATÖRERNA hade en tuff start på garveriet Elmo Leather i Svenljunga i våras. De möttes av inställningen ”konsulter är dyra... om det är flum-flum alltihop kan vi använda tiden till något annat”. De hade kommit till en underleverantör till Volvo som på ett par månader tappat halva försäljningen, gått i konkurs och rekonstruerats.

Lek var inte det första de anställda tänkte på. De stod under stark press för att kunna överleva den minskade orderingången från bilindustrin. Skulle det bära eller brista när Kaj Mickos startade en lek med sugrör?

– Kreativitet är lek. Om de inte är glada kommer vi inte att lyckas, förklarade Kaj Mickos under TV-programmet.

SUGRÖRSRACE Stämningen vände

radikalt när personalen vann över ledningen i ett sugrörsrace. En kreativ energi spred sig på Elmo.

– Precis som programmet visade var det en positiv upplevelse bland alla. Det var en intressant process, intygar vd Nalle Johansson. Hur gick det sedan? Använde ni det innovationstänkandet från inspelningen?

– Givetvis inte riktigt som när vi hade hjälp, men vi har brainstormat och tagit fram idéer. Framförallt vågar personalen komma med goda och galna idéer nu efter programmet. Förut trodde de kanske inte att de skulle bli hörda, men nu gör de det, fortsätter Nalle Johansson.

INNOVATIONSTÄNKANDE I PRODUKTION Har det gett konkreta resultat?

– Vi har använt innovationstänkan-

det i förbättringsarbetet i produktionen, till exempel i flöden och konkreta moment. Även i produktutvecklingen av lädret i sig har vi haft nytta av tänket, förklarar Nalle Johansson.

Medan filmkamerorna gick kom nio idéer fram. En av dem var överdragbara bilklädselar i skinn och en representant från företaget Artex, som tillverkar bilklädselar i tyg, besökte Elmo. Vad den kontakten ledde till blir spännande att se.

En annan idé var en kvalitetspistol för kontroll av äktheten i skinn.

Alltsedan rekonstruktionen har företaget visat svarta siffror. TV-teamet åkte tillbaka till ett garveri i medvind. ■

”När personalen lekte sugrörsracet var det en risk vi tog, men leken innehåller ett allvar som är viktigt när man fattar innovationsbeslut. Den bygger också upp en god stämning och då kan man börja närma sig sina egna frågor. De idéer vi fick fram skulle inte rädda verksamheten, men på sikt bidra till deras överlevnad. Vd:n hade god kännedom om människorna som arbetade på Elmo. Det var speciellt att se.”

HANS BJÖRKMAN OCH KAJ MICKOS

AVSNITT 6: 13 DECEMBER KL 18.30 PÅ TV8

HEMTJÄNST I GUNGNING

Femton medarbetare i **hemtjänsten i Bengtsfors kommun** är varslade när Innovatörerna kliver in i det nedlagda vårdhemmet Björkåsen. Här blinkar lysrören som om de varnar om en förestående katastrof. Ska Innovatörerna kunna hjälpa dem att rädda sina jobb?



BILD DENNIS ERSÖZ

PÅ HEMTJÄNSTEN I BENGTSFORS kommun är stämningen dystert när Innovatörerna kommer till det nedlagda vårdhemmet Björkåsen en bit utanför centrala Bengtsfors. Besparingar i äldreboendet har lett till ökade kostnader för hemtjänsten. Siffrorna för socialnämnden är röda, -13 miljoner kronor förra året.

Arbetsstillfällena har inte haglat i Bengtsfors kommun på flera år. Många unga har varit tvungna att söka sig därifrån.

– Vi hoppas att under nästa år inte stå på minus utan istället kunna leverera svarta siffror, säger socialnämndens ordförande Bo Vallin (C).

– Vi hade en turbulent period efter att Innovatörerna åkt.

Bo Vallin syftar på uppsägningar de var tvungna att göra strax efter inspelningen i våras.

På hemtjänsten arbetade då nittio medarbetare. Deras kompetens kunde vara en tillgång för Bengtsfors kommun skulle det visa sig. Efter en trög start börjar idéerna spruta.

ÖDSLIGT VÅRDHEM GER IDÉER Korridorerna i det nedlagda vårdhemmet Björkåsen som idag ekar ödsligt kan fyllas med nytt liv. Om idéerna blir verklighet.

– Björkåsen sågs som roten till

något ont. När Innovatörerna kom lyfte de fram möjligheterna istället. Varje kommun borde använda sig av dem, säger Bo Vallin entusiastiskt.

En av idéerna är trygghetsboende för äldre med mycket service inne i huset. Ett intressant uppslag är att sätta en eldriven buss i trafik mellan Björkåsen och Bengtsfors centrum. Det leder till ett helt annat spår.

Bengtsfors kommun ska bli en föregångskommun när det gäller eldrivna fordon. På 24 timmar från idé till principbeslut i kommunstyrelsen visar politikerna på handlingskraft. Frågan är om det räcker? ■

”Det verkade först övermaga att ta sig an en kommun, men när vi fokuserade på hemtjänsten blev det möjligt. Bengtsfors kommun har strukturella problem som de inte kan spara sig ur. De behöver få folk att flytta dit. Under inspelningen la de grunden för en ny typ av äldreomsorg integrerad i samhället. Det har framtiden för sig. Elbilsspåret var jätteintressant. Det slog rot, men det måste vårdas. När vi åkte därifrån var vi lätt euforiska.”

HANS BJÖRKMAN OCH KAJ MICKOS

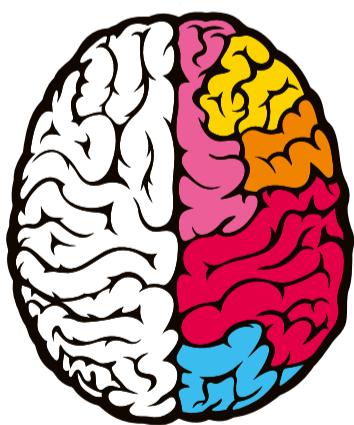
Bjud in arbetskamrater och gör testet tillsammans. Utmana en annan grupp eller varför inte företagsledningen. Börja påverka din arbetsplats redan idag.



Hur innovativ är du?

Testet som visar hur innovativ du kan vara på ditt jobb tar bara en kvart. Det som tar tid är att utveckla dina kreativa sidor och att lyfta det innovativa arbetsklimatet, men det går. Belöningen är att du har roligare och du känner dig mer motiverad att gå till jobbet på måndag morgonen.

TEXT HELENA THORÉN ILLUSTRATION ISTOCKPHOTO



GÖR TESTET!

Ett enkelt och roligt sätt att få veta hur innovativ du och din arbetsplats är.

UNIKT: Det enda publika test i världen som visar inte bara kreativitet eller entreprenörskap utan ger en sammanslagen bild och dessutom visar hur goda chanser du har att förverkliga dina idéer på jobbet.

UPPDRAG: Medvetandegöra företagsledning och deras anställda om vikten av att vara innovativ. Helt enkelt att få dem att börja prata om det.

GER SVAR PÅ: Är vi innovativa och vad fattas och vad behöver göras?

TESTET GÅR TILL SÅ HÄR

Gå till www.ingenjorsamfundet.se i Innovatörernas verktygslåda. Där finns testet (du måste ha Flash i datorn). Du får svara på 31 frågor i tre kategorier. Därefter får du ett poängsatt resultat, slutsatser och förslag på åtgärder.

- 1 DU** 12 frågor om hur innovativ du är. Resultatet presenteras i grupperna kreativitet, företagsamhet och självuppfattning.
- 2 DIN ARBETSPLATS** 8 frågor om hur innovativ du kan vara på jobbet. Resultaten presenteras i grupperna uppmuntran, demokrati, emotionellt klimat och innovativ organisation.
- 3 DINA FÖRUTSÄTTNINGAR** 11 frågor om hur väl din arbetsplats tar vara på din kreativitet. Resultaten presenteras i grupperna kommunikation, organisation, resurser, effektivitet och frihetsgrad.

SÅ HÄR BLIR DU BÄTTRE

När du har ditt resultat i handen kan du få hjälp med att bli bättre. Hjälpen finns på www.ingenjorsamfundet.se i Innovatörernas verktygslåda. Till exempel kan du få råd om hur du gör för att behålla och utveckla dina starka sidor och förbättra de svaga. På sajten finns också konkreta metoder att använda på din arbetsplats. Där finns tips på hur du tar hand om din idé och inte minst hur din innovation kan nå marknaden. En guldgruva med andra ord.

- 1 DU** Det ligger i människans natur att komma på idéer och att förverkliga dem. Du får hjälp med att öva upp dina kreativa sidor.
- 2 DIN ARBETSPLATS** Det går att bygga ett innovativt arbetsklimat. Du får veta hur.
- 3 DINA FÖRUTSÄTTNINGAR** På vissa arbetsplatser kommer många nya innovationer fram. Hur gör man? Har ni rätt förutsättningar?

WWW.INGENJORSAMFUNDET.SE

Ui är vana vid demokratiska arbetsformer och att ta in hjälp utifrån. Nu är tiden inne för att börja producera innovationer på löpande band. Då har Norden en fantastisk fördel.

Förutsättningarna är egentligen goda för att massproducera innovationer, men det är många företag i Sverige idag som saknar en struktur för att ta vara på idéer och utveckla dem. De behöver en fungerande innovationsprocess.

– Vårt bidrag i Innovatörerna är att få de medverkande att öppna sig utåt och att demokratisera innovationsprocessen. Det är inget vi kommit på utan det följer tidsandan, bland annat från Internet där de många användarna idag gör innehållet i till exempel Wikipedia, säger Kaj Mickos som är innovationsprofessor både i TV-rutan och i verkligheten.

Att alla människor på arbetsplatsen kan bidra i innovationsprocessen är centralt i Innovatörerna. Det är en strategi som kan ge företag i nordiska länder ett försprång.

FÖRDEL NORDEN Norden är en glesbygd. Så har det alltid sett ut. Vi har därför genom årtusenden varit vana vid att gå ihop och jobba tillsammans för att nå ett gemensamt mål. Det är en enorm fördel i det läget av världsutvecklingen vi befinner oss i.

– Vår värdegrund är nyttig idag. Demokrati i förnyelseprocesser är ingenting konstigt för oss, men så ser det inte ut på alla ställen i världen, fortsätter Kaj Mickos. I Norden kan vi lättare organisera oss så att vi tar emot impulser utifrån och tar vara på anställdas kraft och vilja.

PRODUCERA INNOVATIONER Det är ändå inte plåttlätt att veta hur man ska organisera företaget för att bli mer innovativt.

– Det behöver definitivt tänkas igenom, men vänta inte. Ta tag i frågan idag. Den är oerhört viktig. Vi behöver produktionssystem för innovationer. Vi behöver ta in experter som kan hålla i processerna och framför allt behöver vi involvera människorna i företaget, dundrar Kaj Mickos på.

Det finns ett stort allvar i det han säger. Kaj Mickos vet att om man kan sätta människor i en situation där de får använda sin erfarenhet och vilja att förändra, finns det en kraft som kan flytta berg. Testet kan användas för att ifrågasätta stelnade former och börja flytta berg. ■